

DE PROFESSIONALISERING VAN HET GELIJEKANSENBELEID IN VLAANDEREN

DE ROL VAN ACADEMICI EN HET STEUNPUNT GELIJEKANSENBELEID

Dr. Eline Severs
Vrije Universiteit Brussel & Universiteit Antwerpen

STEUNPUNT GELIJKESBELEID

Een consortium van:

Katholieke Universiteit Leuven

Universiteit Antwerpen

Universiteit Hasselt

Universiteit Gent

Vrije Universiteit Brussel

UITGEVER

Steunpunt Gelijkheidsbeleid

Lange Nieuwstraat 52

B-2000 Antwerpen (België)

© 2015

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm, geluidsband of op welke andere wijze ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Inhoudsopgave

1	SAMENVATTING	5
2	INLEIDING	7
3	BELEIDSRELEVANT ONDERZOEK: PROFESSIONALISERING ALS 'VERWETENSCHAPPELIJKING'	9
4	HET STEUNPUNT GELIJKESBELEID	12
5	HET STEUNPUNT EN DE 'VERWETENSCHAPPELIJKING' VAN GELIJKESBELEID.....	15
6	DE SPANNING TUSSEN DOEL EN MIDDEL: VERWETENSCHAPPELIJKING EN EFFICIËNTIEVERHOOGING.....	18
7	CONCLUSIE	22
	BIBLIOGRAFIE	23

(deze pagina is opzettelijk blanco gelaten)

1 SAMENVATTING

Dit rapport spitst zich toe op de professionalisering van het gelijkekansenbeleid in Vlaanderen en de rol van academici in deze professionalisering. Het rapport kadert de bredere thematiek van professionalisering in de context van de toenemende vraag vanuit overheidsadministraties naar wetenschappelijke expertise en definieert professionalisering in termen van een 'verwetenschappelijking' van beleid. Het rapport behandelt de casus van het Steunpunt Gelijkekansenbeleid dat sinds 2001 beleidsrelevant onderzoek uitvoert in opdracht van de Vlaamse minister van Gelijke Kansen en bespreekt hoe en in welke mate het Steunpunt heeft bijgedragen tot een 'verwetenschappelijking' van beleid. Het rapport put uit gesprekken met leden van de centrale staf van het Steunpunt en problematiseert de relatie tussen het gekozen middel (i.e. 'verwetenschappelijking') en het vooropgestelde doel (i.e. een stijging in beleidsefficiëntie) van professionalisering. Het rapport concludeert dat het vooropgestelde doel enkel kan worden bereikt mits een sterkere institutionele verankering en coördinatie van andere vormen van kennis, waaronder inzichten aangereikt door het maatschappelijke middenveld en inzichten in de bredere politieke doelstellingen.

Een Franstalige versie van dit rapport is beschikbaar als boekhoofdstuk: Severs Eline (2016) 'La professionnalisation des politiques d'égalité et le rôle des universitaires: Une réflexion sur douze ans de Steunpunt Gelijke Kansenbeleid en Flandre.' In: Paternotte, David, & Petra Meier (eds.). *La professionnalisation de luttres pour l'égalité: Enjeux théoriques et politiques*, L'Harmattan.

(deze pagina is opzettelijk blanco gelaten)

2 INLEIDING

Vanaf de jaren 1980 manifesteert zich een toenemende vraag naar de rationalisering en optimalisering van het beleidsproces. Deze vraag werd in belangrijke mate ingegeven door een toenemend bewustzijn van de complexiteit van de thematieken waarmee beleidsmakers worden geconfronteerd (Smet 2013, p. 1). Daarnaast oefende ook het nieuw publiek management ('new public management') (NPM) denken een belangrijke rol uit in het streven naar een meer prestatie- en efficiëntiegerichte overheid. Het NPM-denken ontwikkelde zich als tegenreactie op de bureaucrativering van de overheid en wenste een aantal oplossingen aan te rijken voor een aantal disfuncties die hiermee verbonden werden, zoals overregulering, doelverschuiving, gebrekkige prestaties en corruptie (Bovy 2002, p. 4). Het NPM-denken pleitte voor een meer bedrijfsmatige overheid, gestoeld op principes van spaarzaamheid, efficiëntie en doeltreffendheid. Ter implementatie van deze principes stelt het NPM-denken een aantal middelen voorop, waaronder kwaliteitszorg, prestatiemeting en de verzameling van rigoureuze en relevant bewijs ter ondersteuning van beleid (Gruening 2001).

Ondanks het wisselende succes van het NPM-denken¹, blijft de vraag naar wetenschappelijke expertise vanwege overheidsadministraties bestaan (Young et al. 2002). Deze vraag wordt aangestuurd door het argument dat een beter gebruik van wetenschappelijk bewijs overheden in staat stelt om beter geïnformeerde beleidskeuzes te maken en de efficiëntie en doeltreffendheid van beleid te verhogen (Head 2014, p. 49). Op het niveau van de jonge Vlaamse regering (1999) heeft dit argument geleid tot een institutionele verankering van beleidsrelevant onderzoek. In tegenstelling tot andere landen, zoals Nederland, waar de overheid slechts een beperkte financiering voorziet voor beleidsrelevant onderzoek en op ad hoc basis beroep doet op consultancy ('vermarketing') (Hoppe 2002, p. 47), wordt het Vlaamse onderzoeksbeleid gekenmerkt door een belangrijke 'verambtelijking' van beleidsrelevant onderzoek. Het merendeel van dergelijk onderzoek wordt uitgevoerd door overheidsinstellingen zelf (Smet 2013, p. 1). Zo richtte de Vlaamse overheid, naast een studiedienst, in 2001 ook het Programma Steunpunten voor Beleidsrelevant Onderzoek op. In het kader van dit Steunpuntenprogramma werd in 2001 het Steunpunt Gelijkekansenbeleid opgericht. Dit Steunpunt voert in opdracht van de Vlaamse minister voor Gelijke Kansen beleidsrelevant onderzoek naar ongelijkheden uit.

In dit rapport vat ik de professionalisering van gelijkekansenbeleid op in termen van de verwetenschappelijking en onderzoeken we de rol en impact van het Steunpunt

¹ De literatuur problematiseerde eerder de (perverse) gedragseffecten die prestatiemeting kan ressorteren onder overheids personeel (e.g., Bovy 2002, Bovens 1996). Ook wordt er aandacht besteed aan de verhouding tussen principes van beleidsefficiëntie en democratische principes van gelijkheid en rechtvaardigheid (e.g., Kelly 1998) en de politisering van wetenschap die de legitimiteit van deze laatste kan ondermijnen (e.g., Smet 2006).

Gelijkekansenbeleid op het gelijkekansenbeleid in Vlaanderen. Deze casus wordt gebruikt om de mogelijke bijdrage van wetenschap aan de professionalisering van gelijkekansenbeleid nader te onderzoeken. Na een beschrijving van de impact van het Steunpunt Gelijkekansenbeleid op het gelijkekansenbeleid, draagt het rapport verklaringen aan voor deze impact. Ook problematiseert het rapport de relatie tussen het gekozen middel (i.e. 'verwetenschappelijking') en het vooropgestelde doel (i.e. een stijging in beleidsefficiëntie) van professionalisering en behandelt het de vraag of een (verdere) verwetenschappelijking van beleid gewenst is.

Naast bestaand onderzoek naar het kennisgebruik van beleidsmakers en de impact van sociaalwetenschappelijk onderzoek op beleid (Smet 2013, Hoppe 2002, Brans et al. 2004), baseert dit rapport zich op gesprekken met leden van de huidige en voormalige staf van het Steunpunt Gelijkekansenbeleid. Op 25 maart 2014 organiseerde ik een focusgesprek met Petra Meier, de huidige promotor-coördinator van het Steunpunt² (2007-2015), Nico Steegmans, de operationele coördinator van het Steunpunt (2005-2015), en Joz Motmans, de voormalig wetenschappelijke coördinator van het Steunpunt (januari-september 2012)³. Het focusgesprek werd gestuurd door de auteur, in de hoedanigheid van huidig wetenschappelijk coördinator van het Steunpunt (september 2012-2015). Hoewel deze opzet toelaat om de diverse ervaringen en inzichten van onderzoekers binnen het Steunpunt met elkaar te confronteren, laat deze de zijde van de beleidsactoren onbelicht.

Het rapport is als volgt gestructureerd. In het eerste deel schets ik de bestaande literatuur rond de verwetenschappelijking van beleid en bespreek ik de diverse vormen die dergelijke verwetenschappelijking kan aannemen. Vervolgens bied ik verdere toelichting bij het ontstaan, de werking en de evolutie van het Steunpunt Gelijkekansenbeleid. Ik kader het Steunpunt binnen de Vlaamse gelijkekansenstructuren en licht haar ontstaan en evolutie toe. Daarna bespreek ik de mate waarin en de wijze waarop het Steunpunt heeft bijgedragen tot een verwetenschappelijking van beleid. Ik sluit het rapport af met een bespreking van de belangrijkste inzichten van deze studie en reflecteer over de rol die de wetenschap kan opnemen in de professionalisering van beleid.

² In de rest van dit rapport wordt naar het Steunpunt Gelijkekansenbeleid verwezen als het Steunpunt. Wanneer er naar andere Steunpunten Beleidsrelevant Onderzoek wordt verwijzen, wordt dit expliciet vermeld.

³ Nico Steegmans was van september 2005 tot en met december 2011 de algemene coördinator van het Steunpunt Gelijkekansenbeleid. Vanaf januari 2012 nam ze de functie van operationeel coördinator op. Ter verdere uitbouw van de wetenschappelijke lijn van het Steunpunt Gelijkekansenbeleid werd de aanvullende functie van wetenschappelijk coördinator gecreëerd. Deze functie werd vanaf januari 2012 tot september 2012 uitgeoefend door Joz Motmans.

3 BELEIDSRELEVANT ONDERZOEK: PROFESSIONALISERING ALS 'VERWETENSCHAPPELIJING'

Sinds de jaren 1980 ontwikkelde er zich een belangrijke literatuur rond beleidsrelevant onderzoek en de relatie tussen wetenschap en beleid. Grofweg laat deze literatuur zich opdelen in twee delen, zijnde: enerzijds, bijdragen die de meerwaarde van wetenschappelijk onderzoek in de rationalisering en professionalisering van de beleidscyclus bepleiten en, anderzijds, bijdragen die een meer kritische houding aannemen ten aanzien van de impact van onderzoek op beleid. Terwijl de eerste stroming in belangrijke mate de premisses van het 'nieuw publiek management' (NPM) denken ondersteunt, problematiseert de tweede stroming de veronderstelde relatie tussen het middel (namelijk, verwetenschappelijking) en het doel (namelijk, efficiëntieverhoging) van de professionalisering van overheidsbeleid.

De eerste stroming kenmerkt zich door de belangrijke invloed van het NPM-denken en de principes van een bedrijfsmatige overheid, waaronder spaarzaamheid, efficiëntie en doeltreffendheid. Het argument dat wetenschappelijk bewijs beleidsmakers in staat stelt om beter geïnformeerde beleidskeuzes te maken, maakt beleidsrelevant onderzoek een belangrijk middel tot professionalisering van de beleidscyclus (Head 2014, p. 49). Binnen deze literatuur wordt wetenschappelijk onderzoek op een tweeledige manier aan de beleidscyclus gekoppeld (Young et al. 2002, Bovy 2002). De meerwaarde van onderzoek wordt in een eerste instantie verbonden aan de beleidsvoorbereidende fasen. Hierbij wordt de wetenschap opgevat als een middel om rigoureuze informatie aan te reiken over menselijke gedragspatronen met betrekking tot een specifiek beleidsdomein of een precieze beleidsmaterie. De meerwaarde van wetenschap wordt daarnaast ook gekoppeld aan een beleidsleren of evaluatie van bestaand beleid (Gruening 2001, p. 10). Vooral in de meer welvarende OESO-landen, die zwaar geïnvesteerd hebben in gezondheidszorg, onderwijs en sociale diensten, wordt wetenschap opgevat als een instrument om te evalueren welk type beleid werkt en de beste waarde aan de laagste kost realiseert (Head 2014, p. 50).

Naast een instrumentalisering van onderzoek, kenmerkt deze literatuur zich ook door een lineaire opvatting van de relatie tussen wetenschap en beleid. Hoewel dit model wetenschap een belangrijke rol toekent in de diverse fasen van de beleidscyclus, wordt deze rol voornamelijk opgevat in termen van het aanleveren van informatie waarop beleidsmakers hun beslissingen kunnen enten. In dit model wordt beleidsrelevant onderzoek aangewend als een instrument bij het maken van (rationele) keuzes. Onderzoekers worden hierbij geacht systematische en objectieve kennis aan te reiken rond te realiseren beleidsdoelstellingen. Zoals Hoppe en Halfman (2004, p. 31) opmerken, reduceert dit model de relatie tussen wetenschap en beleid tot een 'brug met eenrichtingsverkeer'.

Een tweede stroming binnen de literatuur buigt zich over de praktijk van beleidsrelevant onderzoek en neemt de beschreven opvattingen over de relatie tussen wetenschap en beleid op de korrel. Deze literatuur onderscheidt zich op een aantal punten van het eerdere model. Deze literatuur verwerpt, in een eerste instantie, de lineaire opvatting van het beleidsproces en

argumenteert dat de relevantie van wetenschappelijk onderzoek niet kan worden gereduceerd tot een louter technische ondersteuning van probleem-oplossend beleid. In de praktijk, treedt wetenschappelijk onderzoek op diverse momenten in de beleidscyclus in wisselwerking met beleidsmakers: onderzoekers adviseren beleidsmakers niet zelden bij de creatie van hun beleidsagenda en helpen, op basis van hun onderzoek, mee prioriteiten voor beleid identificeren.

Deze literatuur, die steunt op onderzoek naar de impact van beleidsrelevant onderzoek, problematiseert ook de vooropgestelde relatie tussen het gekozen middel (namelijk, verwetenschappelijking) en het doel (namelijk, efficiëntieverhoging) van beleidsprofessionalisering. Onderzoek wijst op zowel de overschatting van het probleem-oplossend vermogen van wetenschappelijk onderzoek als de onderschatting van de impact van alternatieve vormen van kennis op de beleidscyclus. Het theoretische model van probleem-oplossend onderzoek blijkt moeilijk toepasbaar op sociale beleidsthema's, zoals integratie en gelijke kansen, die vanuit divergerende waarden invulling kunnen worden gegeven en niet zelden gekenmerkt worden door hun complexe relaties tot andere materies (zoals, bijvoorbeeld, burgerschap). Dergelijke problematieken ('wicked problems') lenen zich moeilijk tot duidelijke en eenduidige oplossingen (Head 2009, p. 21) en oplossingen aangedragen door de wetenschap worden niet altijd mee ondersteund vanuit de bevolking.

Wetenschappelijke informatie maakt beleidskeuzes ook niet noodzakelijk makkelijker. Wetenschappelijke bevindingen kunnen beleidsmateries bemoeilijken, eerder dan simplificeren, wanneer deze strijdig zijn met beleidsmakers' opvattingen, ideologische voorkeuren of electorale beloftes (Young et al. 2002, p. 218; Head 2009, p. 20; Hankivsky & Cormier 2011, p. 227). De mogelijkheid om via wetenschap de efficiëntie en doelgerichtheid van beleid te verhogen wordt ook beperkt door alternatieve vormen van kennis die een belangrijke invloed uitoefenen op het beleidsproces. Zoals Smet (2006, pp. 53-4) aangeeft, vormt de publieke opinie en haar verschillende opvattingen over de maatschappij een feitelijk kader waar overheden rekening mee moeten houden. De houding van de maatschappij ten aanzien van bepaalde beleidsthema's kan dan ook een wisselende (faciliterende of beperkende) impact hebben op de doorwerking van wetenschap in beleid. In dit licht is het ook onrealistisch om de efficiëntie van beleid volledig te enten op wetenschappelijke kennis. Hoewel wetenschappelijke kennis onontbeerlijk blijft om hedendaagse, complexe beleidsmateries te kaderen, kan wetenschappelijke kennis enkel leiden tot de verhoopde efficiëntiestijging wanneer deze kennis in dialoog wordt gebracht met kennis over politieke strategieën (zoals, politieke voorkeuren, steun vanwege en prioriteiten van het publiek) en kennis aangeleverd vanuit sociale diensten en zorgverstrekkers. Zij hebben ervaring met de implementatie van beleid en kunnen waardevolle inzichten aandragen over wat (beter) werkt (Head 2009, p. 18; Young et al. 2002).

Hoewel deze literatuur wetenschap een blijvende rol toekent bij de rationalisering en optimalisering van het beleidsproces, wordt deze rol veel minder opgevat in termen van haar probleem-oplossend potentieel. De rol van beleidsrelevant onderzoek wordt, daarentegen, opgevat in termen van haar bijdrage tot de verspreiding en democratisering van kennis (Shulock 1999, p. 241 in Young et al. 2002, pp. 218-219). De rol van wetenschap wordt opgevat in termen

van het identificeren en verduidelijken van de onderliggende gronden voor normatieve conflicten en het faciliteren van dialoog en conflictoplossing (Lewicki et al. 2003). Doordat de rol van wetenschappelijke kennis anders wordt opgevat dan in het lineaire model, verandert ook de rol van de overheid zelf. De rol van de overheid verandert van ontvanger van kennis (zoals in het klassieke, lineaire model) naar een actieve partner in de verzameling en verspreiding van kennis alsook het faciliteren van synergiën tussen diverse vormen van kennis.

4 HET STEUNPUNT GELIJKKANSENBELEID

Het Steunpunt Gelijkekansenbeleid werd in 2001 opgericht in het kader van het Programma Steunpunten voor Beleidsrelevant Onderzoek van de Vlaamse overheid. Het Steunpuntenprogramma werd ingevoerd door het Departement voor Economie, Wetenschap en Innovatie (EWI) en streeft naar een meer optimale aanwending van de beschikbare overheidsmiddelen voor beleidsrelevant onderzoek. Het Steunpuntenprogramma vervangt de eerdere projectgebonden financiering van beleidsrelevant onderzoek en tracht via een meer structurele financiering de duurzaamheid en stabiliteit van beleidsrelevant onderzoek te verhogen (EWI 2007, p. 1). De competitieve aanbestedingsprocedure, waarbij inter-universitaire teams een onderzoeksprogramma kunnen indienen rond een aantal prioritaire beleidsthema's, is er daarenboven opgericht om de kwaliteit van het geplande onderzoek en haar functionaliteit voor beleid te verhogen.

In haar communicatie stelt EWI (2007, p. 1; 2008, p. 13) dat het Steunpuntenprogramma tot doel heeft het oplossingsvermogen van de Vlaamse overheid te verbeteren. Het structurele karakter van de financiering (gedurende een periode van vier jaar⁴) zou de cumulatieve uitbouw van kennismassa faciliteren. De stabiliteit die deze financiering aan onderzoek verleent, maakt het op haar beurt makkelijker om onderzoek structureel in te passen in de beleids- en beheercyclus van de Vlaamse overheid. Naast fundamenteel langlopend onderzoek bestaat de opdracht van de steunpunten er namelijk in om probleemgericht kortetermijnadviezen te formuleren voor de Vlaamse overheid (EWI 2007, p. 1; 2008, p. 3). Doordat het programma voorziet in een structurele raadpleging van de Vlaamse overheid en andere relevante beleidsactoren wordt de institutionele verankering van beleidsrelevant onderzoek verzekerd.

De oprichting van het Steunpunt Gelijkekansenbeleid vond plaats op een moment waarop het Vlaamse gelijkkansenbeleid nog volop in ontwikkeling was. In vergelijking tot het Belgische federale beleid⁵, is het Vlaamse gelijkkansenbeleid een relatief jong beleidsdomein. In 1991 werd de Vlaamse Dienst Emancipatiezaken opgericht. Deze dienst ressorteerde onder de bevoegdheid van de Vlaamse minister voor Ambtenarenzaken en richtte zich voornamelijk op de uitbouw van een gediversifieerd personeelsbeleid van de Vlaamse overheid. Pas in 1995,

⁴ Na de eerste generatie steunpunten (2001-2006) en de tweede generatie steunpunten (2007-2011) werd de erkenningstermijn van de derde generatie steunpunten (2012-2015) beperkt tot vier jaar.

⁵ Op het federale niveau werd reeds in 1985 een staatssecretaris bevoegd voor 'maatschappelijke emancipatie' aangesteld. Deze werd bijgestaan door een adviescomité van maatschappelijke emancipatie (Kamer van Volksvertegenwoordigers 1987) en de emancipatieraad bestaande uit vertegenwoordigers van de vrouwenbeweging en organisaties van verschillende religieus-filosofische strekkingen (1986). In 1993 fuseerde deze laatste met de Commissie Vrouwenarbeid (1974) in de Raad van de Gelijke Kansen voor Mannen en Vrouwen. In 1991 werd voor het eerst een federale minister voor Gelijke Kansen aangesteld (Celis & Woodward 2010, p. 171).

onder invloed van de vierde VN-wereldvrouwenconferentie in Peking, stelde de Vlaamse overheid een Minister van Gelijke Kansen aan. Begeleid door de Dienst Gelijke Kansen in Vlaanderen creëerde deze een emancipatiebeleid gericht op de samenleving (Gelijke Kansen in Vlaanderen 2014).

Het Steunpunt Gelijkheidsbeleid is momenteel één van de eenentwintig Steunpunten Beleidsrelevant Onderzoek. Na haar oprichting in 2001, verlengde de Vlaamse overheid – na een competitieve aanbidding – op 15 december 2006 de opdracht van het Steunpunt Gelijkheidsbeleid. Op 1 januari 2012 werd de opdracht van het Steunpunt opnieuw verlengd voor vier jaar. Door de verlenging van haar opdracht, is het Steunpunt Gelijkheidsbeleid één van de meest langlopende steunpunten in Vlaanderen. De werking van het Steunpunt maakte doorheen de jaren een aantal belangrijke veranderingen door. Een eerste belangrijke evolutie betreft de uitbreiding van de partner-instellingen die de werking van het Steunpunt ondersteunen. Terwijl het Steunpunt oorspronkelijk een samenwerking tussen de Universiteit Antwerpen en de Universiteit Hasselt⁶ betrof, bouwt haar onderzoek vandaag voort op de expertise van onderzoekers verbonden aan de vijf Vlaamse universiteiten⁷.

Een tweede belangrijke evolutie heeft betrekking op de thema's die binnen het Steunpunt behandeld worden. Deze thema's worden in belangrijke mate beïnvloed door internationale ontwikkelingen, waaronder de introductie van gender mainstreaming als een strategie om gendergelijkheid te promoten (Vlaamse Overheid 2008, p. 2; Celis & Woodward 2010, p. 171) en intersectionaliteit als een concept dat de complexiteit van ongelijkheden scherp stelt. In lijn met het Europese beleid rond gender mainstreaming hanteert het Steunpunt een transversale of beleidsdomeinoverschrijdende benadering van gelijke kansen. Het Steunpunt behandelt ongelijkheden in een breed spectrum aan domeinen (waaronder, anti-discriminatie wetgeving, beleid en politiek, arbeid en tewerkstelling en de levensloop) en kenmerkt zich door de interdisciplinariteit van haar onderzoeksteams. Naast internationale ontwikkelingen bepaalt ook de uitgebouwde expertise van Steunpunt-onderzoekers in toenemende mate de uitbouw van onderzoeksthematieken. Zo werd, op aanzet van de onderzoekers, de onderzoekslijn rond seksuele geaardheid uitgebreid naar transpersonen (Steunpunt Gelijkheidsbeleid 2011).

Een derde belangrijke evolutie heeft betrekking tot de aard van de verankering van het Steunpunt in de bredere gelijkheidsstructuren⁸. Zoals eerder aangegeven, voorziet het

⁶ Oorspronkelijk, het Limburgs Universitair Centrum.

⁷ Namelijk, de Universiteit Antwerpen, de Universiteit Hasselt, de Universiteit Gent, de KU Leuven en de Vrije Universiteit Brussel.

⁸ In de Belgische literatuur (Facon, Hondeghe & Nelen 2004; Celis & Meier 2006; Celis & Woodward 2010) wordt de term gelijkheidsstructuren gebruikt ter verwijzing naar alle staatsinstellingen die belast zijn met beleid ten voordele van vrouwen, maatschappelijke emancipatie, gendergelijkheid, gelijke kansen en diversiteit in de brede zin. Voor een recent overzicht van de gelijkheidsstructuren in Vlaanderen, zie Motmans & Cortier (2009).

Steunpuntenprogramma in een structurele raadpleging van de Vlaamse overheid en andere beleidsrelevante actoren. Deze raadpleging heeft tot doel het uitgevoerde onderzoek beter af te stemmen op de noden van beleidsmakers. Oorspronkelijk werd deze raadpleging beperkt tot vertegenwoordigers van de Vlaamse overheid (EWI en leden van het kabinet en Gelijke Kansen Vlaanderen). In het tweede Steunpunt (2007-2011) werden ook vertegenwoordigers van organisaties uit de civiele maatschappij uitgenodigd in een overkoepelende stuurgroep die twee keer per jaar de prestaties en voortgang van het onderzoek evalueerde. In het derde Steunpunt (2008-2015) werden vertegenwoordigers van organisaties uit de civiele maatschappij niet langer betrokken op het niveau van de overkoepelende stuurgroep. Samen met academici namen ze een adviserende en sturende rol op binnen thematische stuurgroepen die per onderzoekslijn of onderzoeksproject worden opgericht⁹. Deze stuurgroepen gaven mee vorm aan de (inhoudelijke en methodologische) ontwikkeling en uitvoering van de onderzoeksprojecten die binnen het Steunpunt werden uitgevoerd.

⁹ Afhankelijk van de inhoudelijke, methodologische of andere synergiën tussen onderzoeksprojecten werd voor meerdere onderzoeksprojecten één stuurgroep opgericht.

5 HET STEUNPUNT EN DE 'VERWETENSCHAPPELIJING' VAN GELIJEKANSBELEID

Uit gesprekken met leden van haar centrale staf blijkt dat het Steunpunt Gelijkheidsbeleid op een driedelige manier heeft bijgedragen tot een verwetenschappelijking van het gelijkheidsbeleid. Deze verwetenschappelijking kenmerkt zich door zowel een instrumenteel, conceptueel en symbolisch kennisgebruik (Smet 2013, p. 6). In verhouding tot conceptueel en symbolisch kennisgebruik (waarbij de klemtoon ligt op de verspreiding en democratisering van wetenschappelijke kennis), sluit het gegeven van instrumenteel kennisgebruik sterker aan bij het lineaire model van beleidsrelevant onderzoek waarbij kennis wordt aangewend om kosten-baten analyses voor specifieke beleidsproblemen aan te dragen.

Uit het focusgesprek blijkt echter dat 'instrumentele' kennisoverdracht steeds minder centraal werd in de opzet en werking van het Steunpunt Gelijkheidsbeleid. In vergelijking tot het eerste generatie onderzoek (2001-2005) waarbij de evaluatie van bestaand beleid meer centraal stond, schakelde het derde generatie onderzoek (2012-2015) zich voornamelijk binnen de beleidsvoorbereidende fase in. Het merendeel van het onderzoek stelde zich tot doel een beter begrip aan te reiken over de omvang en het karakter van de bestaande ongelijkheden in Vlaanderen en richt zich op de omsluiting van gegevens over (on)gelijkheid in diverse maatschappelijke domeinen (waaronder, anti-discriminatierecht, onderwijs, politiek, de arbeidsmarkt, etc.). Hoewel deze studies bijdragen tot het probleem-oplossend vermogen van de Vlaamse overheid, beantwoordt hun opzet niet aan het lineaire, instrumentele, model waarbij onderzoek evalueert welk type beleid werkt en de beste waarde voor de laagste kost realiseert (Head 2014, p. 50).

Slechts een beperkt aantal werkpakketten werd op een dergelijke, instrumentele, manier ingeschakeld in het gelijkheidsbeleid. Deze werkpakketten waren erop gericht de kwaliteit van het bestaande gelijkheidsbeleid te evalueren en specifieke voorstellen voor verbeteringen aan te dragen (Steunpunt Gelijkheidsbeleid 2011). Deze werkpakketten vloeien voort uit het initiatief van de Vlaamse overheid om, in binnen het kader van de Europese methode van open coördinatie ('Method of Open Coordination')¹⁰, instrumenten te ontwikkelen die toelaten om verborgen discriminaties in haar eigen beleidsinitiatieven en –

¹⁰ De 'Open Method of Coordination' (OMC) werd in Europe geïntroduceerd via de uitzonderlijke Europese Raad in Luxemburg (1997). Het OMC vormt een kader voor samenwerking tussen de lidstaten van de Europese Unie en streeft ernaar om gemeenschappelijke doelstellingen voor beleid te ontwikkelen. Via een gerichte analyse van beleidsdoelstellingen, -maatregelen en beschikbare middelen, identificeert de OMC gemeenschappelijke strategieën en 'best practices' die andere beleidsmakers ondersteunen in het nemen van nationale initiatieven. Als een mechanisme van 'soft law', steunt de OMC op een evaluatie van nationale initiatieven in een gegeven beleidsdomein door 'peers' en de hiermee gepaard gaande groepsdruk (Celis & Meier 2006, p. 146). De methode van open coördinatie werd in 2005 in Vlaanderen ingevoerd voor het thema gelijke kansen (Gelijke Kansen Vlaanderen 2014).

plannen bloot te leggen. Het Steunpunt Gelijkheidsbeleid ondersteunde de Vlaamse overheid bij het analyseren van de implicaties van de op het Europese niveau overeengekomen beleidsdoelstellingen en het evalueren van de mate waarin de Vlaamse beleidsmaatregelen deze doelstellingen realiseren. In deze context ontwikkelde het Steunpunt indicatorensets die toelaten, om via periodieke metingen, de realisatie van deze doelstellingen op het Vlaamse niveau te documenteren en te evalueren¹¹.

Ondanks dit instrumentele gebruik van Steunpunt- onderzoek, kenmerkte de doorwerking van de door het Steunpunt aangeleverde kennis in beleid zich, volgens haar stafleden, voornamelijk door veranderingen in de manier waarop er over binnen de Vlaamse gelijkheidsstructuren wordt nagedacht over het thema gelijke kansen. Concepten, zoals intersectionaliteit, vonden mede dankzij het onderzoek van het Steunpunt Gelijkheidsbeleid ingang in het gelijkheidsbeleid. Deze concepten en de theorieën waarop ze steunen hebben een belangrijke invloed gehad op de manier waarop er binnen het Vlaamse gelijkheidsbeleid wordt nagedacht over de aard van (on)gelijkheid en de voorwaarden tot en de instrumenten ter remediëring van ongelijkheden. Als voorbeeld van dergelijke 'conceptuele doorwerking' (Smet 2013, p. 6) wijzen de stafleden op het onderzoek naar intersectionaliteit. De lezingenreeks rond intersectionaliteit die het derde generatie Steunpunt organiseerde¹² en de diverse studies waarin de thematiek wordt aangekaart, hebben bijgedragen tot de verdere verspreiding van het concept onder beleidsmakers en de verduidelijking van de implicaties voor gelijkheidsbeleid.

De stafleden van het Steunpunt wijzen op diverse factoren die deze 'conceptuele doorwerking' van haar onderzoek helpt verklaren. In een eerste instantie wijzen de stafleden op de structurele financiering die het Steunpunt in het kader van het Steunpuntenprogramma heeft genoten. Deze financiering resulteerde, samen met de verlenging van de opdracht van het Steunpunt (in 2006 en opnieuw in 2012), in een belangrijke toename van het aantal experts rond gelijke kansen in Vlaanderen (Franken 2007, p. 6). In de loop van de afgelopen vijftien jaar vonden vele voormalige onderzoekers ook hun weg naar overheidsinstellingen (bijvoorbeeld, het Centrum voor Gelijke Kansen en Racismebestrijding) of organisaties uit het maatschappelijke middenveld (bijvoorbeeld, de Gezinsbond). Gedeelde kennisperspectieven en interpersoonlijke netwerken tussen huidige en voormalige Steunpunt-onderzoekers faciliteerden verder de doorwerking van wetenschappelijke kennis in beleid. In een tweede

¹¹ Binnen het Derde Steunpunt (2012-2015) werd de kwaliteit van het Vlaamse beleid rond gendergelijkheid vergeleken met de eerder ondernomen nulmeting (2010-2011). Binnen de onderzoekslijn 'handicap' werd een eerste nulmeting ondernomen om de implementatie van het Verdrag van de Verenigde Naties over de Rechten van Mensen op het Vlaamse niveau in kaart te brengen.

¹² In december 2013 en in februari 2014 vonden twee lezingen met internationale experts plaats. Dagmar Schiek (Queen's University of Belfast), Myra Marx Ferree (University of Wisconsin), Helma Lutz (Goethe University) en Mieke Verloo (Radboud University Nijmegen) reflecteerden over de betekenis en implicaties van intersectionaliteit voor hun respectievelijke onderzoeksdomeinen (recht, sociologie en politicologie).

instantie, wijzen de stafleden ook op de deelname van beleidsmakers (administraties, en organisaties uit het maatschappelijke middenveld) aan de onderzoekslijn- of werkpakket-gebonden stuurgroepen van het Steunpunt. Deze zorgen ervoor dat ook meer recente conceptuele innovaties (waaronder, de notie van intersectionaliteit) hun weg vonden naar beleidsmakers.

De centrale stafleden wijzen er, ten slotte, op dat de door het Steunpunt aangeleverde kennis ook een symbolische doorwerking kende binnen beleid. Vooral het onderzoek rond LGBTQI¹³ droeg bij tot een emancipatie van deze sociale groepen en hielp om de noden van deze groepen op de politieke agenda te plaatsen (Smet 2013, p. 6). De uitbouw en institutionalisering van de holebi- en transbeweging viel in belangrijke mate gelijk met het binnen het Steunpunt uitgevoerde onderzoek naar deze groepen. Hun politieke eisen (voor erkenning en inclusie in het Vlaamse gelijkheidsbeleid) werden mede ondersteund door het Steunpunt onderzoek dat de precaire situatie van deze sociale groepen documenteerde. Onderzoekers binnen het Steunpunt, waaronder Joz Motmans, werden ook belangrijke brugfiguren tussen onderzoek naar trans personen en de uitbouw van een dienstverlening gericht op deze personen. Ook in hun reflecties over de diverse ministers waaronder het Steunpunt de afgelopen 12 jaar ressorteerde, beklemtonen de stafleden het belang van interpersoonlijke netwerken¹⁴. Zij menen dat de toegenomen aandacht voor LGBTQI in het Vlaamse gelijkheidsbeleid in belangrijke mate gefaciliteerd werd door de benoeming van Pascal Smet (sp.a) als minister voor Gelijke Kansen (2009-2014). Zowel voor als tijdens zijn aanstelling communiceerde minister Smet openlijk over zijn seksuele geaardheid en vocht hij de marginalisering van holebi- en transgroepen aan.

¹³ LGBTQI is een overkoepelende term die verwijst naar 'Lesbian, Gay, Bisexual, Transgender, Queer, Questioning and Intersex'.

¹⁴ Alison Woodward (2004), professor binnen het Steunpunt Gelijkekansenbeleid, introduceerde de term 'fluwelen driehoek' oorspronkelijk ter beschrijving van de interpersoonlijke netwerken tussen vrouwelijke onderzoekers en vertegenwoordigers van het middenveld en de overheid (de zogenaamde 'femocrats'). De term 'fluweel' refereert aan de vriendschappelijke relaties en vaak eerder bestaande relaties die interpersoonlijke beleidsnetwerken ondersteunen (Godemont & Motmans 2006, Franken 2007, Woodward & Paternotte 2014).

6 DE SPANNING TUSSEN DOEL EN MIDDEL: VERWETENSCHAPPELIJING EN EFFICIËNTIEVERHOOGING

Uit het voorgaande blijkt dat de stafleden van het Steunpunt Gelijkheidsbeleid de impact van onderzoek op beleid vooral opvatten in termen van een conceptuele en symbolische doorwerking. Uit het focusgesprek blijkt ook dat de stafleden dit soort doorwerking verkiezen boven een meer top-down aangestuurde instrumentalisering van wetenschappelijk onderzoek. In lijn met het model van de 'kennisdemocratie' zien ze voor zichzelf een rol weggelegd in de ontwikkeling, verspreiding en democratisering van wetenschappelijke kennis. Een meer planmatige benadering waarbij wetenschappelijk onderzoek wordt ingeschakeld om het probleemoplossend vermogen van beleidsmakers te verhogen achten ze weinig wenselijk en weinig haalbaar.

Uit het focusgesprek blijkt dat de stafleden om diverse redenen het lineaire, probleemoplossende, model van beleidsrelevant onderzoek afwijzen. Een eerste, principiële reden heeft betrekking op de ethiek verbonden aan wetenschappelijk onderzoek en de doelstelling van de wetenschap om, op basis van haar onafhankelijkheid en objectiviteit, bij te dragen tot een beter begrip van politieke en sociale problematieken. De stafleden geven aan dat wetenschappelijk onderzoek, vanuit haar objectiviteit, een belangrijk middel vormt om beleidskeuzes te (de)legitimeren. Om deze functie te vrijwaren, moet er een bepaalde afstand bewaard worden tussen onderzoek en beleid. In deze context, wijzen de stafleden op het gevaar van politisering van onderzoek. Een aantal gevalstudies binnen het bredere domein van het sociaalwetenschappelijk onderzoek (Smet 2006) wees in het verleden aan dat de objectiviteit van onderzoek in het gedrang kan komen wanneer overheden wetenschappelijk onderzoek bestellen rond sterk gepolitiseerde thema's.

Als tweede reden voor hun verzet tegen het lineaire model verwijzen de stafleden naar gevallen waarbij de politieke agenda de planning van onderzoeksactiviteiten doorkruiste en hun autonomie negatief beïnvloedde. De stafleden verwijzen, meer specifiek, naar de kortetermijnopdrachten die vaak rond een sterk gepolitiseerd thema handelen en de momenten waarbij de opdrachtgever (i.e. de minister van Gelijke Kansen in Vlaanderen) om een vervroegde oplevering van bevindingen vraagt. Een vroegtijdige oplevering van bevindingen wordt meestal gevraagd rond sterk gepolitiseerde thema's. Een vroegtijdige oplevering wordt dan gebruikt om de om de voortgang in de beleidsvoorbereidende fases te documenteren, het bestaande beleid te verantwoorden of eventuele koerswijzigingen te legitimeren. De stafleden geven aan dat een vroegtijdige bekendmaking van bevindingen tot een vertrouwensbreuk kan leiden in de relatie tussen onderzoekers en de door hen bestudeerde maatschappelijke groepen, die zich vaak al in een kwetsbare of gemarginaliseerde situatie bevinden. Dergelijke vertrouwensbreuk kan de voortzetting van het onderzoek bemoeilijken en vervolgstudies in het gedrang brengen (Smet 2006, pp. 53-4).

Een derde reden voor afwijzing van een verdere verplechting van onderzoek en beleid is meer pragmatisch van aard en heeft betrekking op evoluties binnen de academische sector. De

afgelopen decennia werd de academische sector gekenmerkt door een toenemende competitiviteit en daarmee gepaard gaande vraag naar rationalisering en optimalisering. Als gevolg van de herwerking van het systeem van accreditatie, erkenning en basisfinanciering van Vlaamse universiteiten en hogescholen (Vlaamse Regering 2009) werden de standaarden voor onderwijs en onderzoek geëxpliciteerd en aangescherpt. Eén van de gevolgen van deze evolutie is dat het minder lonend is geworden voor academici om zich in te schakelen in beleidsrelevant onderzoek. De criteria voor de erkenning en basisfinanciering van universiteiten en hogescholen kennen namelijk een groter belang toe aan opgeleverde doctoraten en publicaties in internationale 'peer reviewed' tijdschriften dan aan beleidsbrieven of beleidsrapporten. Dergelijke evoluties geven aan dat het succes van de samenwerking tussen wetenschap en beleid in belangrijke mate afhankelijk is van een goed begrip bij beleidsmakers van de eigenheid van de academische sector (Brans et al. 2004, p. 13). De stafleden merken in dit verband op dat de administratie en het kabinet Gelijke Kansen bij de derde erkenningstermijn (2012-2015) in belangrijke mate tegemoet kwam aan de verhoogde publicatiedruk binnen de academische sector. Na overleg met de onderzoekers werden de traditionele beleidsrapporten (de zogenaamde 'leverbaarheden') vervangen door doctorale proefschriften en Engelstalige publicaties (voorzien van een Nederlandstalige samenvatting).

Ondanks deze tegemoetkoming, geven de stafleden aan dat het moeilijk blijft om de diverse logica's van beleid en onderzoek met elkaar te verzoenen. Zo wijzen ze erop dat de gelijkenschakeling van de erkenningstermijnen aan het legislatuurverloop een bedreiging vormt voor de realisatie van doctorale projecten. Hoewel de huidige erkenningstermijn van het Steunpunt de reguliere termijn reflecteert waarbinnen doctorandi geacht worden hun onderzoek te realiseren (i.e. 48 maanden onderzoek), biedt deze termijn weinig flexibiliteit aan doctorandi om hun professionele en persoonlijk leven op elkaar af te stemmen. In tegenstelling tot andere doctorale trajecten¹⁵, kunnen onderzoekers binnen Steunpunten Beleidsrelevant Onderzoek geen opschorting of verlenging van hun mandaat aanvragen bij zwangerschap, moederschapsrust, ouderschapsverlof of langdurige ziekte. Omwille van de afstemming op de beleidscyclus moeten onderzoekers zich laten vervangen tijdens hun afwezigheid. In het kader van een doctoraal onderzoek is het echter niet eenvoudig om een onderzoeksfase af te bakken en te laten uitvoeren door derden. Evenmin is het eenvoudig om de bijkomende middelen aan te trekken die nodig zijn om in dergelijke vervanging te voorzien.

De stafleden koppelen hun pleidooi voor het bewaken van de eigenheid van wetenschap aan een kritiek op de werking van de overheidsadministraties. De stafleden geven aan dat ze voornamelijk worden betrokken in de beleidsvoorbereidende fasen en dat de doorwerking van wetenschappelijke kennis niet gegarandeerd is in de fasen van beleidsformulering, -

¹⁵ Terwijl sommige personeelsstatuten (bijvoorbeeld, het predoctorale aspirantschap van het Fonds Wetenschappelijk Onderzoek of het assistentschap) doctorandi bij zwangerschap een verlenging van één jaar toekennen, moeten doctorandi in andere personeelsstatuten wel binnen de voorziene termijn opleveren (Groenvynck et al. 2011, pp. 27-30).

implementatie en -evaluatie (cf. Davies 2004 in Smet 2013, p. 4). Hoewel de stafleden een vervolmaking van de wetenschappelijke onderbouwing van de beleidscyclus wenselijk achten, zien ze hier geen rol voor zichzelf weggelegd. Ze beklemtonen daarentegen dat een sterkere wetenschappelijke omsluiting van de beleidscyclus tot de verantwoordelijkheid van beleidsmakers zelf behoort. Ze onderbouwen hun standpunt met een aantal argumenten.

De stafleden geven, in een eerste instantie, aan dat het beleidsproces geen rationeel keuzeproces is dat zich laat leiden door de beste informatie. Beleid komt vaak incrementeel tot stand – als gevolg van kleine bijsturingen – en in wisselwerking met de publieke opinie die de contouren aangeeft van wat politiek realiseerbaar is. Wetenschappelijke inzichten worden dan ook niet zelden ondergeschikt gemaakt aan politieke kennis (over politieke akkoorden en publieke opinie). Daarnaast geven de leden van het Steunpunt ook aan dat de interpretatie van empirisch ‘bewijs’ in sociaalwetenschappelijk onderzoek vaak niet eenduidig is. In tegenstelling tot de exacte wetenschappen, bestaat er onder sociale wetenschappers vaak geen consensus over de implicaties van wetenschappelijk bewijs en de conclusies voor beleid die hieraan kunnen worden verbonden. Ook beschikken ze niet over een democratisch mandaat om, bij ambivalente bevindingen, een beleidskeuze op te dringen. Omwille van deze redenen, kunnen onderzoekers enkel een ondersteunende, informerende rol vervullen voor beleid (Young et al. 2002, pp. 216-8).

De stafleden geven, in een tweede instantie, aan dat er nood is aan een sterkere coördinatie van diverse vormen van kennis (waaronder, wetenschappelijke kennis, maar ook inzichten van dienstverleners en inzichten over de bredere doelstellingen van beleidsmakers) doorheen de beleidscyclus. Ook is er nood aan meer coördinatie langs ministerieel afgebakende beleidsdomeinen heen. De huidige atomisering van bevoegdheden brengt de horizontale doorwerking van een visie op gelijke kansen in het Vlaamse beleid in het gedrang. In deze context verwijzen de stafleden naar de oprichting van het Steunpunt Inburgering en Migratie dat sinds 2012 beleidsrelevant onderzoek naar de situatie van immigranten uitvoert in opdracht van de Vlaamse minister van Inburgering en Migratie. Voor 2012 voerde het Steunpunt Gelijkekansenbeleid onderzoek uit naar de levensomstandigheden en belangen van etnisch-culturele minderheden. In het derde generatie-onderzoek (2012-2015) werd dit luik overgeheveld naar het Steunpunt Integratie en Migratie. Hoewel deze laatste een belangrijke specialisering met zich meebrengt, bestaat het risico dat inzichten rond de levensomstandigheden en noden van etnisch-culturele minderheden niet vertaald worden naar een inclusief gelijkekansenbeleid. Uit het onderzoek van het Steunpunt Gelijkekansenbeleid blijkt dat er net is nood aan dergelijke wisselwerking en wederzijdse vertaling van inzichten¹⁶.

¹⁶ Dit blijkt, onder meer, uit de recente studie naar ‘De invloed van intersectionaliteit: de studie van accumulatie van sociale achterstand in de levensloop bij jongvolwassenen’ (2012-2015).

Een sterkere (verticale en horizontale) coördinatie van kennis en inzichten is noodzakelijk om de doelstellingen van de professionalisering, waaronder de verhoging van de efficiëntie en doelmatigheid van beleid, te realiseren. Om deze coördinatie te realiseren, raden de stafleden de creatie aan van een administratieve 'interface' te creëren tussen de Steunpunten Beleidsrelevant Onderzoek en de respectievelijke ministeriële kabinetten waaronder deze ressorteren. In overleg met de studiedienst van de Vlaamse overheid, kan deze interface beleidsmakers helpen om een wetenschappelijk gefundeerd beleid doorheen de beleidscyclus uit te tekenen (Howlett & Ramesh 2003, p. 223). Hoewel ze terughoudend staan tegenover een instrumentalisering van onderzoek, zien de leden van het Steunpunt Gelijkheidsbeleid wel een potentiële rol voor zichzelf weggelegd bij de ondersteuning van dergelijke administratieve interface. In analogie met de huidige stuurgroepen die beleidsmakers momenteel betrekken bij de aansturing en bijsturing van het Steunpunt-onderzoek zouden onderzoekers binnen het kader van een administratieve eenheid hun visies beschikbaar kunnen stellen tijdens latere fasen van de beleidscyclus.

Op basis van hun ervaring bepleiten de stafleden een visie op beleidsrelevant onderzoek die in belangrijke mate overeenstemt met de meer recente literatuur over de relatie tussen wetenschap en beleid. Net zoals deze literatuur (Shulock 1999; Young et al. 2002, Howlett & Ramesh 2003) hangen de stafleden aan een model van door wetenschappelijke kennis geïnformeerd beleid aan en zien ze voor zichzelf een rol weggelegd in de democratisering van kennis. Deze visie staat haaks op het streven van beleidsmakers naar een verdere instrumentalisering van onderzoek (Smet 2013, pp. 5-10)

7 CONCLUSIE

In dit rapport vat ik de professionalisering van gelijkekansenbeleid op in termen van een verwetenschappelijking van dit beleid. Sinds de jaren 1980 ontwikkelde er zich een belangrijke literatuur die de toenemende vraag van de overheid naar een sterkere wetenschappelijke onderbouwing van de beleidscyclus onderzocht. Terwijl deze literatuur zich oorspronkelijk kenmerkte door een sterke instrumentalisering van onderzoek, wordt in de meer recente literatuur kritisch omgegaan met het argument dat een gebruik van wetenschappelijk bewijs overheden in staat stelt om beter geïnformeerde beleidskeuzes te maken en de efficiëntie en doeltreffendheid van beleid te verhogen (Head 2014, p. 49).

Ik gebruikte de casus van het Steunpunt Gelijkekansenbeleid om verder inzicht te verwerven in de mate waarin en de manier waarop wetenschap (i.e. het middel tot professionalisering) tot een verhoging van beleidsefficiëntie (i.e. het doel van professionalisering) kan leiden. Uit een focusgesprek met de stafleden van het Steunpunt Gelijkekansenbeleid blijkt dat de verhoopde efficiëntieverhoging beperkt wordt door twee aspecten, namelijk: de eigenheid van de academische sector en de afwezigheid van een administratieve 'interface' die wetenschappelijke kennis kan coördineren met andere bronnen van kennis, waaronder politieke kennis en inzichten aangereikt door dienstverleners en hun klanten.

De stafleden geven aan dat het beleidsproces geen rationeel keuzeprocess is dat zich laat leiden door de beste (wetenschappelijke) informatie. Alternatieve vormen van kennis (van politieke strategieën, etc.) bepalen mee de keuzes die beleidsmakers maken. Hiernaast merken de stafleden op dat er binnen de sociale wetenschappen vaak geen consensus wordt bereikt over de status van wetenschappelijk bewijs. Onderzoekers beschikken niet over een democratisch mandaat om, bij ambivalente bevindingen, een beleidskeuze op te dringen. Gezien het voorgaande, menen de stafleden dat de wetenschap enkel op een indirecte manier kan bijdragen tot het probleem-oplossend vermogen van beleidsmakers. Ze vragen een sterkere erkenning van de diverse logica's van wetenschap en beleid en pleiten voor een model van beleidsrelevant onderzoek waarbij wetenschap het bredere beleidsdiscours informeert en beleidsmakers de coördinatie van wetenschappelijke inzichten met andere bronnen van kennis op zich neemt. Enkel de uitbouw van een administratieve 'interface' die dit soort coördinatie op zich neemt, kan het probleem-oplossend vermogen van de overheid verhogen.

Deze gevalstudie bevestigt in belangrijke mate de bevindingen van eerder onderzoek naar de doorwerking van wetenschappelijk onderzoek in beleid (Smet 2013; Brans 2004). Doordat deze gevalstudie enkel de het perspectief van de stafleden van het Steunpunt Gelijkekansenbeleid presenteert, is verder onderzoek aangewezen. Verder onderzoek naar de ervaringen en perspectieven van beleidsmakers zou toelaten om de obstakels voor een verdere doorwerking van wetenschappelijk onderzoek naar beleid alsook de wenselijkheid hiervan verder in kaart te brengen. Ook een vervolgstudie naar de doorwerking van andere Steunpunten Beleidsrelevant in het beleid van de Vlaamse overheid kan een belangrijke aanvulling op de hier gepresenteerde bevindingen leveren.

BIBLIOGRAFIE

- Bovens, Mark (1996) 'De integriteit van de bedrijfsmatige overheid', In M. Bovens & Hemerijck, A. (Eds.), *Het verhaal van de moraal. Een empirisch onderzoek naar de sociale bedding van morele bindingen*. Meppel: Boom, pp. 150-170.
- Bovy, Stijn (2002) 'Nieuw overheidsmanagement en ethiek: de vergeten succesformule voor goed bestuur in Vlaamse gemeenten,' *PSW-paper 2002/1*, Antwerpen: Universiteit Antwerpen.
- Brans, Marleen; Eric, Florence, Jacobs, Dirk, Martiniello, Marco, Rea, Andrea, Swyngedouw, Marc & Van der Straeten, Tine (2004) *Onderzoek en Beleid: De Gevalstudie van Immigratie in België*. Gent: Academia Press.
- Celis, Karen & Woodward, Alison E. (2010) 'Gelijkheidsstructuren, de vertegenwoordiging van vrouwen en de constructie van gender', In K. Celis, P. Meier & B. Wauters (Eds.), *Gezien, gehoord, vertegenwoordigd? Diversiteit in de Belgische politiek*. Gent: Academia Press, pp. 165-181.
- Celis, Karen & Meier, Petra. (2006) 'Beleid en visie op verhoudingen tussen vrouwen en mannen,' In K. Celis, & P. Meier (Eds.), *De macht van het geslacht. Gender, politiek en beleid in België*. Leuven: Acco, pp. 123-137.
- Davies, P. (2004) 'Is evidence-based government possible?' Jerry Lee Lecture presented at 4th Annual Campbell Collaboration Colloquium, Washington, February 19th.
- EWI (Vlaamse Overheid – Departement Economie, Wetenschap en Innovatie) (2007) 'Wetenschap onderbouwt het beleid,' *EWI-Review*, 1(mei 2007).
- EWI (Vlaamse Overheid – Departement Economie, Wetenschap en Innovatie) (2008) *EWI Speurgids 2008: Samenspel tussen economie, wetenschap en innovatie voor een betere samenleving*. Brussel: Departement Economie, Wetenschap en Innovatie.
- Facon, P., A. Hondelghem & S. Nelen (2004) *Gelijke Kansenbeleid Onderweg. Een Internationaal Vergelijkend Onderzoek*. Brugge: Die Keure.
- Franken, Martha (2007) 'Politics and research – Two parts of a velvet triangle?' Paper gepresenteerd tijdens *The International Conference on Equal Opportunities and Human Rights*, Rome, 25-26 October 2007.
- Gelijke Kansen in Vlaanderen (2014) 'Open coördinatiemethode?' <http://www.gelijkekansen.be/Wiewerktmee/BinnendeVlaamseoverheid/OCM.aspx> [geraadpleegd op 20 mei 2014].
- Godemont, Jozefien & Motmans, Joz (2006) *De fluwelen driehoek nader bekeken: netwerken, ideeën en strategieën binnen het Vlaamse gelijkheidslandschap van vrouwen- en holebibewegingen*. Antwerpen: Steunpunt Gelijkekansenbeleid (UA-UHasselt).
- Groenvynck, Hans; Karen Vandeveldde; Ronan Van Rossem; Annick Leyman; Hannelore De Grande; Hanne Derycke & Karin De Boyser (2011) *Doctoraatstrajecten in Vlaanderen. 20 jaar investeren in kennispotentieel. Een analyse op basis van de HRRF-databank (1990-2009)*. Gent: Expertisecentrum Onderzoek en Ontwikkelingsmonitoring (ECOOM) en Academia Press.

- Gruening, Gernod (2001) 'Origins and theoretical basis of New public Management,' *International Public Management Journal*, 4(1), 1-25.
- Hankivsky, Olena & Cormier, Renee (2011) 'Intersectionality and public policy: some lessons from existing models,' *Political Research Quarterly*, 64(1), 217-229.
- Head, Brian (2014) 'Public administration and the promise of evidence-based policy: experience in and beyond Australia,' *Asia Pacific Journal of Public Administration*, 36(1): 48-59.
- Head, Brian (2009) 'Evidence-based policy: principle and requirements', In: Australian Government Productivity Commission (Ed.) *Strengthening Evidence-Based Policy in the Australian Federation – Roundtable Proceedings. Volume 1 Proceedings*. Canberra: Australian Government Productivity Commission, pp. 13-26.
- Hoppe, Rob (2002) *Van Flipperkast naar Grensverkeer, Veranderende Visies op de Relatie tussen Wetenschap en Beleid*. Den Haag: Adviesraad voor Wetenschaps- en Technologiebeleid, AWT acthergrondstudie.
- Hoppe, Rob, & Halffman, Willem (2004) 'Wetenschappelijke beleidsadvisering in Nederland: Trends en ontwikkelingen,' *Beleidswetenschap*, 2004(1), 31-61.
- Howlett, Michael, & Ramesh, M. (2003) *Studying Public Policy. Policy Cycles and Policy Subsystems*. New York: Oxford University Press.
- Lewicki, Roy J., Gray, Barbara, & Elliot, Michael (Eds.) (2003) *Making Sense of Intractable Environmental Conflicts*. Washington: Island Press.
- Motmans, Joz & Cortier, Eveline (2009) *Koken in dezelfde keuken? Onderzoek naar de mogelijke invulling van een Vlaams geïntegreerd gelijke kansen- en /of diversiteitsbeleid*. Antwerpen: Steunpunt Gelijkekansenbeleid (UA-UHasselt).
- Shulock, N. (1999) 'The paradox of policy analysis: if it is not used, why do we produce so much of it?,' *Journal of Policy Analysis and Management*, 18(2), 226-244.
- Smet, Valérie (2006) 'Sociaal-wetenschappelijk onderzoek en beleid. Een analyse van het rapport Van San,' *Ethiek & Maatschappij*, 9(2), 2-72.
- Smet, Valérie (2013) 'Evidence-based policy en de doorwerking van sociaalwetenschappelijk onderzoek: are we there yet?' *Beleidsonderzoek*, December 2013.
- Steunpunt Gelijkekansenbeleid (2011) *Meerjarenprogramma Steunpunt Gelijkekansenbeleid 2012-2015*. Antwerpen: Steunpunt Gelijkekansenbeleid (14 december 2011).
- Vlaamse Overheid (2008) *Decreet houdende een kader voor het Vlaamse gelijkekansen- en gelijkebehandelingsbeleid*. Brussel: Vlaams Parlement.
- Vlaamse Regering (2009) *Ministerieel Besluit Houdende Vaststelling van de Tarieven voor Accreditatie Aanvragen voor de 'Toets Nieuwe Opleiding' voor Vlaams Hoger Onderwijs*. Brussel: Vlaamse Regering.
- Woodward, Alison (2004) 'Building velvet triangles: Gender and informal governance,' In: Piattoni, Simona & Christiansen, Thomas (Eds.), *Informal Governance and the European Union*. London: Edward Elgar, pp. 76-93.
- Woodward, Alison, and David Paternotte (2014) *'Travelling concepts: the velvet triangle in motion'*, unpublished manuscript, 27 november 2014.
- Young, Ken; Deborah Ashby, Annette Boaz, and Lesley Grayson (2002) 'Social science and the evidence-based policy movement,' *Social Policy and Society*, 1(3), 215-224.